

ความคิดโง่ ๆ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

จะพูดเรื่องทำความเข้าใจ การทำความเข้าใจมันมีอันสงส์มาก มันมีอันสงส์สำหรับตัวเราเอง แต่เวลาเราทำบุญกุศลเห็นใหม่ มันก็เหมือนกับให้อันสงส์กับตัวเราเองเหมือนกัน แต่ตัวเราเองมันมีนอกมีใน นอกหมายถึงว่าบุญกุศลมันเป็นอามิส มันจะทำให้เราเวียนตายเวียนเกิด มันทำให้มีกำลังขับเคลื่อนของเรา

แต่ถ้าทำจิตสงบขึ้นมาเห็นใหม่ ตัวจิตสงบ พลังงานมันมหาศาลเลย นี่การทำจิตสงบมันทำได้ยาก ทำได้ยากนะ การทำได้ยากหมายถึงว่า คุณใช้เวลาเราไปบนจรรยาเห็นใหม่ ที่จรรยาบังคับนะ เราไปติดขัดในการจรรยา นั้น ในความคิดของเราความคิดโดยปกติเหมือนกับเราไปในจรรยาที่บังคับ แล้วเราพยายามเอาตัวรอดจากความติด รอดติดอันนั้น

ยิ่งถ้าเป็นทางน้ำ จรรยาทางน้ำเห็นใหม่ เรือค่วนเรือต่างๆ มันจรรยาบังคับนี้ เราจะรักษาชีวิตเราอย่างไร โดยปกติความรู้สึกความนึกคิดของเรา มันจะเกิดกับจิตตลอดเวลา ถ้ามันเกิดกับจิตตลอดเวลา เวลาทำความเข้าใจ การทำความเข้าใจนั้น มันเป็นเรื่องจริงของใจนั้น แต่เพราะเราไม่เคยทำ เราไม่เข้าใจตามความเป็นจริง

แต่เราไปสร้างอารมณ์กันเห็นใหม่ เราไปสร้างอารมณ์กัน สัญญาอารมณ์นะ ถ้ามันสงบจากสัญญาอารมณ์ มันไม่ได้สงบจากสัญญาอารมณ์มาเป็นจิตสงบ มันไปสงบที่สัญญาอารมณ์ ให้สัญญาอารมณ์นั้นเปลี่ยนสัญญาอารมณ์นั้น เป็นสัญญาอารมณ์ความรู้สึกว่าว่าง มันไม่ได้เข้ามาสู่ตัวจิตว่าเป็นความว่าง ฉะนั้นเวลากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นใหม่ มันจะกำหนดพุทโธ พุทโธเพื่อความสงบของใจ เพื่อกลับมาสู่ตัวจิตคือ ตัวพลังงาน

ที่นี้ตัวพลังงาน พลังงานเห็นใหม่ พลังงานเวลาเกิด พลังงานตัวนี้ปฏิบัติสมาธิจิต พลังงานตัวนี้ไปเกิดเป็นพรหมเห็นใหม่ มีขั้นเดียว ไปเกิดเป็นเทวดาละ เกิดเป็นมนุษย์

ละ เกิดเป็นสัตว์นรกอเวจีละ ไอ้ชั้นนี้ คือ ว่าสถานะที่เราไปเกิดนะ มันเป็นภพชาติ สิ่งที
ภพชาติเห็นใหม่ คุณเชื่อว่าภพชาตินี้ตาย คนเราตายจากสถานะ คือ ตายจากมนุษย์ ตาย
จากเทวดา ตายจากอินทร์ ตายจากพรหม แต่จิตไม่ตาย

ตัวจิตตัวไม่ตาย ตัวปฏิสนธิจิต คือ ตัวพลังงานตัวนี้ แล้วถ้าเราทำพุทโธ พุทโธ ถ้า
จิตมันสงบ มันสงบเข้ามาสู่ตัวนี้ไง สงบเข้ามาสู่ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญาณ แต่ขณะที่
เรารับรู้กันอยู่ ความรู้สึก จราจรที่มันคับคั่งกันอยู่ มันเป็นวิญญาณในอายตนะ มันเป็น
วิญญาณในชั้น ๕ เห็นใหม่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ กับพลังงานตัวหนึ่ง

เห็นใหม่จรจรที่มันคับคั่ง คือ จราจรที่มันคับคั่งอยู่บนชั้น ๕ นี้ อยู่บน
ความรู้สึกอันนี้ ถ้าอยู่บนความรู้สึกอันนี้ ถ้าความรู้สึกอันนี้เห็นใหม่ คุณก็เห็นว่าที่จรจร
ตำรวจจรจร เวลาเขาเคลียร์รถออกไปหมดแล้วเห็นใหม่ ที่นี้จะโล่งว่างไปหมดเลย แต่
ถ้าโล่งว่างไปแล้ว มันก็เหลือแต่ถนนไง ถ้าเป็นทางน้ำก็เหลือแต่สายน้ำเห็นใหม่ มันว่าง
อะไรละ มันว่างจากรถเห็นใหม่ แต่มันไม่ได้ ตัวสถานที่มันยังมีอยู่เห็นใหม่

นี่สิ่งที่สถานะที่เกิด สถานะที่เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มัน
มีสถานะของมัน เวลาพวกเทวดาเขาอยู่ของเขาอย่างไร เวลาพรหมเขาอยู่ของเขาอย่างไร
มนุษย์อยู่ของเราอย่างไร สิ่งต่างๆ อย่างนี้ มันเป็นสถานะที่เราได้มา สถานะที่เราได้มา
เพราะจิตมันไปเกิด ปฏิสนธิจิต ถ้าจิตสงบมันเข้าไปสู่สงบตัวนั้น ถ้าเข้าสงบสู่ตัวนั้น
เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกรรมฐาน ๔๐ ห้องไว้ให้เรากำหนดพุทโธ
อานาปานสติ อะไรก็ได้ แต่ต้องมีอย่างใดอย่างหนึ่ง

ถ้าไม่มีอย่างใดอย่างหนึ่ง จิตนี้เป็นนามธรรม พอจิตนี้เป็นนามธรรม สิ่งที่มีมันจะ
เข้าไปสงบ มันจะเอาอะไรไปสู่ความสงบ เราใช้คำว่าตัดรากถอนโคนเห็นใหม่ คำว่าตัด
รากถอนโคนเราไปสร้างภาพไว้ข้างนอก เราไปสร้างภาพไว้ข้างนอก แล้วเราไปตามสู่
ความข้างนอกนั้น เวลามันหายไปเห็นใหม่

ขนาดที่หลวงตาท่านพูดขนาดนี้ละ ว่าถ้ากำหนดพุทโธ พุทโธควรกำหนดพุทโธ
ไว้ที่ไหน หลวงตาบอกว่า ควรกำหนดพุทโธไว้ที่ปลายจมูก เหมือนกับเราอยู่ที่ปากประตู
บ้านของเรา เรายืนอยู่ที่ปากประตูบ้านของเรา คนจะเข้าบ้านเรา คนจะออกจากบ้านเรา
เราจะเห็นตลอดเลย

แต่ถ้ากำหนดพุทโธตามลมเห็นใหม่ ขนาดนี้ตามลมมันเคลื่อนแล้วนะ ถ้าตามลมขนาดที่เราอยู่ที่ประตูบ้าน คนเขามาเยี่ยมบ้านเรา เขาเข้ามาในบ้านเรา เราตามคนนั้นเข้าไป ประตูบ้านเราทึบแล้ว เราทึบประตูบ้านแล้ว แล้วถ้าเราตามลมเข้าไป ทึบที่ประตูบ้านคนที่เข้ามา เขาจะเข้ามา ใครเขามาจะได้อีกเห็นใหม่ แต่ถ้าเราเฝ้าอยู่ที่ประตูบ้าน เรากำหนดที่ปลายจมูกเห็นใหม่ ลมเข้าก็รู้ ลมออกก็รู้ พุทโธเข้าก็รู้ พุทโธออกก็รู้ เฝ้าอยู่ที่ปากประตูนั้นเห็นใหม่

พอเฝ้าอยู่ที่ปากประตูนั้น ใครเข้า ใครออกมันก็รู้ ใครเป็นคนเฝ้า สติเห็นใหม่ สติมันเกิดจากอะไร สติมันเกิดจากจิต เกิดจากความรู้สึกรู้สึกของเราละ สติ ความคิด การจรรจาจับคั่งอยู่ มันจับคั่งเพราะใคร จับคั่งเพราะปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันเกิดมาเป็นเรา เรามีขันธ ๕ ขันธ ๕ มันเป็นการฟุ้งซ่าน มันเป็นเรื่องของโลก มันมีความคิด มันรบกวนเราตลอดเวลาเลย รบกวนตลอดเวลาเลย

นี่การรบกวนตลอดเวลา เคลียร์ให้มันว่างไป พอเคลียร์ให้มันว่างไป มันได้อะไร สถานที่นั้นอยู่นอนหนทางเต็มไปหมดเลย มันคาอยู่ใหม่ มันว่างจริงใหม่ แต่ถ้ามันเป็นว่างนะ ถนนหนทางเราสลัดทิ้งหมดเลย ตัวเราเป็นเอกเทศเลย ถ้าตัวเราเป็นเอกเทศเห็นใหม่ สิ่งนี้มันถึงจะเป็นสัมมาสมาธิ มันถึงจะเป็นจิตหนึ่ง ถ้าเป็นจิตหนึ่ง คำว่าจิตหนึ่งนี่เป็นสมาธิละ

จิตหนึ่งไม่ใช่นิพพาน นิพพานไม่ใช่จิตหนึ่ง เพราะนิพพาน เวลานี้นิพพานมันต้องกระบวนการของจิตหนึ่ง แล้วมันต้องชำระล้างตัวมันเองจนหมดใจ อาสเวหิ จิตตานิวิมุจิจิ สุตติ อาสวะสิ้นไป สิ้นไปจากไหน จิตหนึ่งอาสวะสิ้นไปใหม่ จิตหนึ่งอาสวะไม่สิ้นไปนะ จิตหนึ่งคือสงบเข้ามาเฉยๆ มันเคลียร์พื้นที่ได้หมด เคลียร์ทุกอย่างหมดเลย พอเคลียร์ทุกอย่างหมดเหลืออะไร เหลือถนนหนทางใจ เหลือทุกอย่างที่มันว่างอยู่ใจ แต่มันเหลืออยู่ใหม่ เหลืออยู่

ฉะนั้นขณะที่ทำเห็นใหม่ ขณะที่ทำที่มันกำหนดพุทโธ พุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันต้องมีความมุ่งมั่นนะ การที่ทำจิตสงบได้ มันเท่ากับเอาชนะตัวเราเองแล้วนะ ตอนนีเราแพ้เราเอง เราแพ้ความคิดใจ จรรจาจับคั่ง ความคิดที่มันออกมาจากรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณมันออกมา ออกมาแสดงตัวตลอดเวลา มันเหยียบย่ำหัวใจ

ใจ เหยียบย้ำพลังงานตัวนั้นใจ แล้วเราเห็นพลังงานตัวนั้น เราหาพลังงานตัวนั้นไม่เจอใจ พอเราหาพลังงานตัวนั้นไม่เจอใจใหม่

เราจับอารมณ์ความรู้สึก โอ้.. จิต เออ..ความรู้สึก เออ.. เราจับอารมณ์ความรู้สึก แต่เราไม่ได้จับตัวพลังงาน เพราะมันต้องแสดง พลังงานนี้มันต้องแสดงผ่านอารมณ์ออกมา พอเราผ่านอารมณ์ออกมา อารมณ์ความรู้สึก เราจับอารมณ์ได้ใจใหม่ พออารมณ์มันว่างใจ เราเคลียร์จรรยาให้มันว่างใจ แล้วมันได้อะไรละ มันได้อะไร เพราะถ้าคนมันพูดอย่างนี้ เพราะคนมันไม่เคยเห็นจิตใจ คนไม่เห็นว่าการนหนทางต่างๆ ใครเป็นคนสร้างขึ้นมาก็มนุษย์สร้างขึ้นมา

จิตมันก็เป็นคนสร้างของมันขึ้นมา รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันก็สร้างขึ้นมาจากจิต สติมันก็สร้างขึ้นมาจากจิต และจิตคู่วิถีเวลาเรานั่งสบายๆ เหม่อลอยเห็นใหม่นั้นตัวจิต จิตเพียวๆ เลย ขณะที่เราไม่ได้คิดเลย เราปล่อยว่างหมดเลย แต่ไม่มีสติเห็นใหม่นั้นแหละตัวของมัน แต่ตัวมันไม่มีสติใจ บอกว่าเราบอกว่าสติโดยธรรมชาติ สติปัญญา มนุษย์มีทุกคน

สัตว์โลกที่เกิดมามีสติมีปัญญาทั้งนั้นนะ แต่มันเป็นสถานะของเขา ของมนุษย์ก็อย่างหนึ่ง ของเทวดา อินทร์ พรหม ก็อย่างหนึ่ง แล้วมนุษย์มันก็มีเขาว์ปัญญาแตกต่างกันหลากหลาย ความแตกต่างหลากหลาย ปัญญาอย่างนี้ มันปัญญาของกิเลส มันปัญญาของสถานะที่มันมี ที่นี้พอเรามาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ทำความสงบของใจ

ถ้าทำความสงบของใจแล้ว ใจออกวิปัสสนา มันจะชำระกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป มันจะมีความสุขของมัน นี้พอเราศึกษามาเราก็จะเลียนแบบไป เป็นรูปแบบ แล้วทำให้ได้สถานะอย่างนั้น ทำได้มันเป็นความจำ สัญญาอารมณ์มันเป็นความจำขึ้นมา มันไม่เป็นความจริง แต่ถ้าพอเป็นความจริงขึ้นมาทุกคนจะตกใจนะ เวลาเป็นความจริงขึ้นมาทุกคนก็ตื่นตื่น

อย่างถ้าจิต จิตมันจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงหน้ามือกับหลังมือ หน้ามือเห็นใหม่ จิต หน้ามือเราใช้มือทำงาน เรารับรู้ได้หมด โดยฝ่ามือของเรา เราจับอะไร เราก็รู้ได้หมดเลย เรารู้ทั้งนั้นนะ โดยสามัญสำนึก เราทำเราคิดของเราอยู่อย่างนั้นนะ เราพุทธโธ พุทธโธ

พุทโธนี่ มันเปลี่ยนแปลง มันจะเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ เราพลิกหน้ามือเป็นหลังมือเห็นไหม

ความพลิกของจิต ถ้าจิตมันจะพลิกแพลง มันจะมีอาการใหม่ คูปลาในน้ำสิ เวลาปลาว่ายน้ำนี่ เวลามันว่ายน้ำด้วยความแรงของมัน มันจะกระเทือน น้ำจะสั่นไหวไปหมดเลย แล้วจิตมันจะพลิกแพลงขึ้นมา มันจะมีอาการใหม่ อาการฟุ้งซ่าน อาการของการจรรจาจับคั่ง อย่างนั้นนะมันมีแต่ควันทพิช มันมีต่างๆ ทำให้เราเดือดร้อนไปหมดเลย นั่นอาการอย่างนั้นก็ป็นอาการอันหนึ่งนะ

อาการที่มันพอมันจะเปลี่ยนแปลง มันจะเคลียร์ให้รธาออกไปจากนั้น ให้มันว่างหมด มันก็มีอาการอีกอันหนึ่งนะ อาการอันหนึ่งเวลาจิตมันมีอาการ อย่างเช่นอย่างที่ว่า จิตมันจะวูบลง จิตมันจะมีความรู้สึก จิตต่างๆ เราก็ไปตื่นตื่น พอไปตื่นตื่น ไม่ตื่นตื่นเปล่านะ สร้างทฤษฎีขึ้นมา อันนี้เป็นสมณะ สมณะนี้มันจะให้ผลเป็นลบ มันจะเป็นนิमित มันจะติด มันจะทำอะไร

มันจะติดไม่ติดมันเหมือนคนไข้ โรงพยาบาลนะเวลาคนไข้เข้าไป คนไข้แต่ละคนไม่เหมือนกัน โรคภัยไข้เจ็บของบุคคลที่เข้าไปโรงพยาบาล ไปตรวจโรค บางคนไปตรวจโรค ไปตรวจประจำเดือนไม่มีไข้ แต่มาตรวจมาดูแลร่างกายของเรา นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันจะพลิกแพลงของมันเห็นไหม ถ้ามันจะเป็น จะเป็นได้จริง คนที่มันจะสงบธรรมดา คือ ไม่มีไข้ ไม่ได้เจ็บไข้ได้ป่วย แต่มันสงบไปเฉยๆ สงบไปเรื่อยๆ ละเอียดไปเรื่อยๆ รู้ตัวไปเรื่อยๆ ส่วนใหญ่เป็นอย่างนี้

แต่เวลาคนเป็นไข้เห็นไหม เป็นไข้ต้องวัดความดัน ต้องเตรียมการ ถ้ามันเป็นไข้มาก เราจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อจะรักษาโรคนั้น นี่ก็เหมือนกันจิตมันเริ่มมีอาการ อาการที่มันกระทบ มันจะหุดตัวเข้ามา มันจะมีต่างๆ ไม่ต้องไปตื่นตื่นตกใจ ไม่ต้องไปตื่นตื่นตกใจ แต่ขณะที่จรรจาจับคั่ง การจรรจาจับคั่ง ความคิดมันเหยียบย่ำเรา เราก็ทุกข์ พอแรงอยู่แล้ว แต่พอมันจะเปลี่ยนแปลงอีก ก็ตกใจอีก อาการตกใจ เมื่อตกใจแล้ว

เวลาที่ฤาษีชีไพรนะ ที่เขาทำสมาธินะ แล้วเขาเป็นฌานโลกีย์ แล้วเวลาเขาได้สมาบัติต่างๆ เห็นไหมที่เขาเหาะเหินเดินฟ้านั้นนะ เพราะตอนนั้นมันยังไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันต้องแบ่งแยกตรงนี้ก่อน แบ่งแยกที่ว่า ถ้าไม่มี

ปัญญาไม่มีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนั้นทำมาแล้ว มันทรงตัวแล้วก็เสื่อมไปเท่านั้นเอง

แต่เพราะมีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม แต่กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าธรรมกับโลก สิ่งที่เราใช้ปัญญากันอยู่ เราได้ศึกษานี้ เขาเรียกปัญญาโลก คือปัญญาเกิดจากสามัญสำนึก ปัญญาเกิดจากเราไง ปัญญาโลก นี่ปัญญาโลกมันแก้กิเลสไม่ได้ มันต้องเป็นปัญญาธรรม ถ้าเป็นปัญญาธรรม ปัญญาธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา

ถ้าปัญญาโลกมันมีอยู่แล้ว พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนที่ตักกะศิลา เรียนวิชา ๑๘ วิชาเพื่อปกครอง นั่นก็วิชา นั่นก็ปัญญา แล้วทำไมพระพุทธเจ้าไม่เป็นพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่ตอนนั้นล่ะ ทำไมพระพุทธเจ้าต้องมาทำความสงบของใจ ทำไมพระพุทธเจ้าต้องมากำหนด ทำไมพระพุทธเจ้าต้องมาใช้วิปัสสนา ทำไมพระพุทธเจ้าต้องมาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ปัญญาที่จะชำระกิเลส มันจะเป็นโลกุตตรปัญญา โลกุตตรปัญญามันอาศัยอะไร

ถ้าเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดจากเรา มันก็เกิดกับเราอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว แล้วถ้าธรรมพระพุทธเจ้าไม่มี เราก็ไม่เข้าใจ แต่ในปัจจุบันนี้ธรรมของพระพุทธเจ้ามีอยู่ใช่ไหม แล้วเราก็ไปถือปฏิบัติมาหมดเลย เราไปถือปฏิบัติปัญญาพระพุทธเจ้ามาหมดเลย แต่การถือปฏิบัติเห็นไหม การที่ไปจำมา เราไม่รู้เนื้อหาสาระ เราไม่รู้ข้อเท็จจริง มันจำมา มันไม่มีเหตุผล มันไม่มีการกระทำเห็นไหม

สิ่งนั้นมันจำมา มันไม่มีข้อเท็จจริงกับใจดวงนั้น ที่นี้มันไม่มีข้อเท็จจริงกับใจดวงนั้น มันจำได้สิ จำได้เพราะอะไร เพราะมันมีข้อมูลให้จำ มันก็จำได้ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าเอาอะไรไปจำ นี่พอไปจำมา อย่างนี้คือว่าโลกียปัญญาเห็นไหม ถ้าโลกียปัญญา มันเกิดจากอะไร เกิดจากจิตของเรา เพราะจิตของเรามันมีขั้น ๕ โดยสัญชาตญาณ มันมีของมันอยู่แล้ว

แต่ถ้ามันจะให้มันเป็นธรรมล่ะ ให้เป็นธรรมขึ้นมา มันต้องทำความสงบของใจ ที่ว่าทำความสงบของใจของเรามันเป็นธรรมความสงบของใจในอริยสัจ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัมมาสมาธิไม่ใช่ฉาน ไม่ใช่ฉาน ถ้าเป็นฉานเป็นต่างๆ มันมีอยู่โดยดั้งเดิมเป็นฉานเพราะอะไร เพราะมันมีกรรมของพระพุทธเจ้า ธรรมมัน

ขึ้นมาเองซะใหม่ แล้วโลกก็ปัญญามันเป็นฉานโลกีย์ ปัญญาที่ปัญญาโลกีย์ปัญญา เวลาเป็นสมาธิขึ้นมาก็เป็นฉานโลกีย์ มันไม่เป็นสัมมาสมาธิ

คำว่าสัมมาสมาธิกำหนดคำว่าพุทโธ กำหนดพุทโธ พุทโธ เพราะเราตั้งใจ เหมือนเราตั้งใจ เรามีเป้าหมาย เป้าหมายเราทำสิ่งใดจะได้ประโยชน์สิ่งนั้น นี่เป้าหมายเราต้องการทำความสงบของใจ เราไม่ได้ทำฉานโลกีย์ เราไม่ได้ทำพลังงานใดๆ เราต้องการความสงบ ต้องการความสงบเพราะอะไร เพราะไม่ให้ร่าจรมันคับคั่ง ไม่ให้ความคิดมันส่งออก ไม่ให้ความคิดของเรามันเหยียบย่ำใจ

ถ้าความคิดเหยียบย่ำใจ เราก็เปลี่ยนความคิดซะใหม่ ความคิดที่มันเหยียบย่ำใจ เราก็เปลี่ยนความคิดขึ้นมา เราก็สบายใจ เราก็ว่างแล้ว แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติที่ว่าปฏิบัติกันเห็นใหม่ ก็มันสบาย เหมือนไปทรงเจ้าเข้าผีนะ ไปทรงเจ้าเข้าผีให้เขาบ้วนน้ำลายใส่หัวทีเดียวนะ หายหมดเลย ว่าง คนเรามันเครียดอยู่แล้ว มันต้องการอยู่แล้วนะ ถ้ามีใครบอกสิ่งนี้ถูก สิ่งนี้มันสบายใจ

แต่! แต่ถ้าใครปฏิบัติอย่างนี้ไปนะ มันจะไปสู่ทางตันหมด มันจะไปตันหมด มันไปไม่ได้หรอก มันไม่มีทางออก มันจะไปสู่ทางตัน แต่ว่ามันบอกว่า ก็มันสบายๆ มันไม่มีเหตุผล มันสบายเพราะว่ามันเป็นสัญญาอารมณ์เหมือนกัน มันสร้างภาพอีกภาพหนึ่งไง มันสร้างภาพอีกภาพหนึ่ง เหมือนเราคุ้นอกระบบเลย เราคุ้นอกระบบมาเห็นใหม่ แล้วเอาเงินกู้มานำมาใช้ มาใช้เงินกู๊เง

มันคุ้นอกระบบไปเรื่อย ก็มันสบาย เมื่อหิบบัจจุบันนั้นมา หิบบตรงนั้นก็มาแปะตรงนี้ แล้วมันจบใหม่ มันจบไปไม่ได้หรอก มันต้องใช้หนี้ แต่การใช้หนี้ควรทำอย่างไร การใช้หนี้เห็นใหม่ มันต้องทำความสงบของใจ พุทโธ พุทโธ แล้วจะมีอาการ จิตมันมีอาการ ถ้าใครไม่สงบ จิตมันสงบ คำว่าสงบนี่นะ จิตสงบเวลาทำขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

อัปปนาสมาธิมันรวมใหญ่ การว่ารวมใหญ่ จิตอย่างนี้ มันออกวิปัสสนาไม่ได้ แต่มันมีกำลัง เวลาเขามีกำลังเห็นใหม่ ดูอย่างเราออกกำลังกาย กำลังของเราขึ้นได้ระยะขนาดไหน นักกีฬาแข่งแต่ละประเภท เขาต้องใช้กำลังมากน้อยขนาดไหน ถ้ากำลังของเราขึ้นระยะไม่ได้เห็นใหม่ นักกีฬาเราจะแพ้ตลอดไปเลย นี่ก็เหมือนกันขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ อัปปนาสมาธิจะให้กำลังมาก

ทีนี้กำลัง คำว่ากำลังไม่ใช่เทคนิค กำลังไม่ใช่วิธีการ เห็นไหมกำลังเฉยๆ กำลังเฉยลงเล่นกีฬาแพ้มด แต่นักกีฬาแชมป์โลกไม่ได้ซ้อมนะ ไม่ได้ซ้อม ไม่ได้มีกำลังสมาธิไม่พอนะ เขาไม่ให้ลงหรือก ลงไปก็แพ้มดเหมือนกัน กำลังเป็นพื้นฐาน สมาธิเป็นพื้นฐาน หลักของใจนี้เป็นพื้นฐาน เป็นพื้นฐานเท่านั้น ถ้าไม่มีพื้นฐานมันจะเป็นโลกีย์ปัญญา

เหมือนเช่นเรานักกีฬา เราไม่ต้องขึ้นไปแข่งบนเวที เราอยู่ข้างล่างเก่งมากนะ คนไปดูกีฬามันรู้เลยว่า นักกีฬาเล่นผิดหรือถูกอย่างไร แต่มันลงไปเล่นไม่เป็น นี่ก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีสมาธิใช่ไหม มันก็เหมือนกับเราอยู่กับขอบเวที อยู่ขอบของอริยสัจ อยู่ขอบของสัจจะความจริง มันพูดได้ร้อยแปดเลย แต่ให้มันลงไปทำ มันทำไม่เป็น ถ้าลงไปทำแล้วทำไม่เป็น มันไม่มีโอกาสของมันเห็นไหม

แล้วเวลาเราทำเป็น ทำอย่างไร ทำเป็นจะมีโอกาสทำขึ้นมาได้อย่างไร มันก็ต้องทำความสงบของใจเข้ามานี่แหละ ถ้าใจมันสงบเข้ามาใช่ไหม ถ้าใจมันสงบเข้ามา มันมีกำลังของมัน มันมีสิทธิลงไปแข่งขันของมัน แล้วลงไปแข่ง นักกีฬาทุกคนเริ่มต้นมาจากประสบการณ์ที่ไม่เป็น มันก็นักกีฬาเริ่มต้นเป็นตัวประกอบไปก่อน เป็นตัวสำรองเป็นตัวประกอบจนกว่าเขาจะมีความชำนาญของเขา

เราลงไปต่อสู้กับกิเลส เราจะชนะกิเลสโดยที่เดียวชนะได้อย่างไร มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรือ ครูบาอาจารย์ของเราลองผิดลองถูกกันมามากหลาย ความผิดความถูกอย่างนี้จิตมันลงไปแล้วมันจะมีประสบการณ์ของมัน ถ้ามันลงไปมันมีประสบการณ์ของมัน จากตัวสำรองใช่ไหม มันเป็นตัวจริงขึ้นมาได้ ถ้าเป็นตัวจริงขึ้นมาได้ ตัวจริงลงแข่งจะแพ้หรือชนะอีกนะ

นี่เหมือนกันเวลาถ้าจิตมันสงบแล้ว มันจะออกวิปัสสนา จิตมันสงบแล้ว จิตมันสงบ ถ้าไม่มีจิตสงบนี้มันจะเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาที่พูดคุยกันอยู่นี้เป็นโลกีย์ปัญญาทั้งหมด เพราะ! เพราะโลกีย์ปัญญามันคือ ปัญญาวิทยาศาสตร์ สุตรวิทยาศาสตร์นี้แหละโลกีย์ปัญญา คือ โลก คือ สูตรตายตัว การทำงานเห็นไหม คุณที่ทำงาน คนทำงานเป็น เราทำงานเป็นเห็นไหม ตามกรอบการทำงาน ตามกรอบเราทำงาน งานนั้นจะคิดขัดใหม่ คิดขัดทั้งนั้นเลย

คนทำงานเป็นเขาจะมีวิธีการของเขา ที่ให้งานนั้นสำเร็จได้โดย โดยไม่ผิดกฎหมาย โดยไม่ผิดศีลธรรม แต่มันต้องมีวิธีการทำงานของมันไป แต่ถ้าทำงานโดยกรอบ วิทยาศาสตร์คือกรอบ คือตายตัวไง นี่ไงเขาบอกให้คิดนอกกรอบ ให้คิดนอกกรอบให้คิด นี่ไงพอเราปฏิบัติไป ที่ว่าอริยสัจ อริยสัจมันเป็นหลักนะ แต่เทคนิคของมันมหาศาลเลย

ฉะนั้นเวลาพูดขึ้นมาเห็นใหม่ จะเป็นปัญญาอย่างนั้น “ปัญญาคือปัญญา” ปัญญา คือปัญญาไง คนไม่ภาวนานะมันจะแยกไม่ถูก เหมือนเรานะ เราเป็นผู้ชำนาญการ เด็กมันคิดอย่างนี้ เด็กมันทำอย่างนี้ เราจะรู้เลยว่าเด็กคนนั้นคิดได้ลึกตื้นอย่างไร ถ้าเด็กมันคิดระดับนี้ใช่ใหม แนวความคิดของมันจะเป็นวิทยาศาสตร์ แต่เด็กคนนี้มีประสบการณ์ วิทยาศาสตร์เขาก็รู้ละ

เหมือนที่ว่าเขามีทางวิชาการรองรับ แต่เขามีเทคนิคอีก เขามีวิธีการที่จะทำงานให้เขาเสร็จได้อีกประสบการณ์ของเขามีเห็นใหม่ พอมันปฏิบัติไปสุดมยปัญญา คือการศึกษาจำ จำสูตรของทฤษฎีของพระพุทธเจ้าทั้งหมด จินตมยปัญญาเห็นใหม่ “จำ” จำจากสุดมยปัญญา “จำ” แล้วจินตนาการเห็นใหม่ จินตมยปัญญา มันต่างจากจำหรือยัง จำแล้วนะมีข้อมูลจำ ขยายภาพ

แต่ถ้าไม่มีสมาธิละ มันเป็นจินตมยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญาละ ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการวิปัสสนา ถ้าคนรู้จักปัญญาหลายระดับ ปัญญาที่ลึกตื้นต่างกันเห็นใหม่ ว่าการจรรจาจับคั้งขนาดไหน เพราะการจรรจาจับคั้งแล้ว เวลาที่จรรจาจับคั้ง เวลาที่จรรจาไม่จับคั้ง มันแตกต่างกันแล้ว แล้วเวลาที่เมื่อก่อนที่ยังไม่มีการจรรจา ไม่มีถนนหนทางเลย ระดับของมันเป็นอย่างไง แล้วมีแล้วใช้อย่างไร

นี่พอประสบการณ์มันมีเห็นใหม่ จากสุดมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเกิดไง ถ้าภาวนามยปัญญามันเกิด คุณดูเจ้าหน้าที่จรรจาเห็นใหม่ เขาจะมาได้รถต่อเมื่อเวลาจรรจาจับคั้ง เวลาชั่วโมงเร่งด่วน โอ้โฮ..ลงมาเต็มเลย หมดชั่วโมงเร่งด่วนนะ เขาก็ไปพักผ่อนกันแล้ว เขาไม่ยืนเฝ้าตลอดเวลาหรอก เขายืนเฝ้าต่อเมื่อมันจำเป็นเท่านั้นเอง

ถ้าภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้นมานะ เหตุการณ์ที่มันใช้ปัญญามันใช้ปัญญาอย่างไร แล้วปัญญาที่จะใช้ มันมีอะไรไปหนุนหลังมัน คุณดูพนักงานจรรจาเขาลงไป

ควบคุมการจราจร ทุกคนคนขับรถมาต้องเคารพกติกาเขาเนาะ ถ้าเราไปบังคับจราจร อย่างเราเขาจะเชื่อฟังเราไหม เขาไม่เชื่อฟัง เขาไม่เชื่อฟังเราหรอก แต่ถ้าเจ้าพนักงานเขาเขา เขา มีสิทธิอำนาจตามกฎหมาย

นี่ก็เหมือนกัน ปัญญาที่มันเกิด อำนาจที่มีสัมมาสมาธิรองรับ อำนาจที่มีสติปัญญาที่มันเกิดขึ้นมาจากการปฏิบัติ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่การปฏิบัติมันมีพื้นฐานของมัน ฉะนั้นถ้ามีพื้นฐานมีความเป็นไปของมัน เราถึงต้องทำตามข้อเท็จจริง ที่เราพูดๆ อยู่เนี่ย เราพยายามจะพูดให้ทุกคนตรวจสอบ คือ ถ้าเราด่าไปนะ เราทำตามอย่างนั้นไปนะ ถึงเวลาแล้วนะ พอเราชราภาพไป เราแก่เฒ่าไป เราจะเสียใจตัวเราเองนะ

เวลาใครปฏิบัติเนะ บอกว่าต้องเริ่มกลับมาทำอย่างนี้ โอ้..ทุกคนเข้าอ่อนเลย เวลาปฏิบัติเห็นใหม่ ภิกษุบวชเมื่อเฒ่าแล้วว่าง่ายสอนง่ายไม่มี คนเรานะเริ่มต้นจากความสดชื่น เริ่มต้นจากการที่อยากประพฤติปฏิบัติอันหนึ่ง เวลาประพฤติปฏิบัติไปจนถึงที่สุด มันเหมือนกับเราไปทำงานมาแล้ววรอบหนึ่งหรือทำมาจนเต็มที่แล้ว บอกให้มาเริ่มต้นใหม่ ถ้ามันผิดพลาดไปมันจะเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าเราปฏิบัติตามข้อเท็จจริง มันจะประสบความสำเร็จไหมละ มันจะประสบความสำเร็จไหม ปฏิบัติตามข้อเท็จจริง คือ ทำตามข้อเท็จจริง ชื่อสัตย์กับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชื่อสัตย์ ผู้ใดเห็นใหม่ ผู้ใด สีเลนนะ สุกติงยันติ ผู้ใดปฏิบัติศีลธรรม ศีลธรรมย่อมคุ้มครองเรา คุ้มครองเพราะอะไร คุ้มครองเพราะเราอยู่ในศีลในธรรม อยู่ในศีลในธรรม ใครเขาจะมาทำร้ายคนที่ศีลมีธรรมเห็นใหม่ เราปฏิบัติศีลธรรมศีลธรรมจะคุ้มครองเรา

นี่ก็เหมือนกันถ้าเราชื่อสัตย์กับธรรมะ เราปฏิบัติตามตรงกับธรรมะ ปฏิบัติตามตรงกับที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ เราทำตามนั้น ธรรมะนั้นจะคุ้มครองเรา ได้ประโยชน์ตามความจริงของเรา “ศีล สมาธิ ปัญญา”

พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว “ศีล สมาธิ ปัญญา” นี่พอบอกว่าเอาเหมือนกับศาสนาใหม่บัญญัติขึ้นมาใหม่เลย รื้อทิ้งให้หมด ลืมมันไปให้หมด ไม่ต้องไปสนใจมันเลย นี่คือนิพพาน มันเป็นคนละเรื่องกัน มันเป็นไปได้หรือ แต่ตัวเองคิดขึ้นมาอย่างนั้น มันทำกันมาอย่างนั้น มันทำให้เสียคยโอกาส เสียคยเวลาไป

โอกาสของใคร ถ้าใครเชื่อตรงต่อธรรม แล้วปฏิบัติตามธรรมนั้น มันจะล้ำหลัง มันจะแบบว่าไม่ทันสมัย นั่นมันเรื่องของเขาคณะ แต่ความจริงไอ้คนที่ล้ำหลังนะ ทันสมัย ทันสมัยกว่าสมัยของมรรค ผล นิพพาน ใด สมัยของการกระทำของเราไม่ใช่ว่า สมัยที่เรานึกคาดเดาเอา สิ่งนั้นเป็นสมัยที่นึกคาดเดาเอา มันเป็นสังคมเห็นไหม คูสิหุ่น ขึ้นหุ่นลง เวลาขาขึ้นแหลมสนุกครึกครื้นนัก เวลามันลงขึ้นมาคอดกหมดเลย ไอ้คนไปค้าง อยู่ลงไม่ได้ ถ้าเป็นอย่างนั้นไปนะ นั่นนะมันจะเสียใจทีหลัง

แต่ถ้าเป็นความจริงนะประสบการณ์ใจ เวลาเราพลิกฝ่ามือ นะ เวลาพุทโธ พุทโธ พุทโธไปเวลาพลิกฝ่ามือ อย่างน้อยมันก็แหวกอากาศนะ จิตถ้ามันมีกำหนดพุทโธ ถ้ามัน มีอาการเป็นไปอย่างใดไม่ต้องไปตื่นตื่นตกใจกับสิ่งนั้น เราได้ฟังมาเยอะมาก อย่างบอก พุทโธ พุทโธ พุทโธจะคิดนิมิต จะคิดสมณะ ขอให้มันมีเถอะ ให้มันมีเถอะ ขออยากจะ คิด ไอ้นี้มันไม่มีให้คิด

ถ้ามันมีสมณะมีความสงบของใจ มันจะคิดขอให้มันมีเถอะนะ แล้วให้มันคิดเถอะ เหมือนเงิน ใครจะไปรังเกียจเงิน เงินเอามาทำอะไรก็ได้ แต่ไม่พูดเลยนะ เป็นสมณะ มัน จะไม่ใช่ออย่างนั้นต้องใช้ปัญญา แต่ไม่รู้เลยว่าปัญญา เวลาพูดถึงปัญญานะ เพราะเราดู เรา ดูทั้งนั้นที่เขาพูดออกมา นะ มันเหมือนท่องจำ เห็นไหมเวลานกแก้วนกขุนทองนะ เวลา เขาไปให้กล้วยมันนะ แม่จ๋า..ก็ได้กล้วยชิ้นหนึ่ง แม่จ๋า..ก็ได้อีกชิ้นหนึ่ง ถามนกแก้ว นกขุนทองมันรู้จักแม่จ๋าไหม มันนึกว่าแม่จ๋า คือ กล้วยนะ

นี่ก็เหมือนกันเหมือนท่องจำนะ ท่องจำให้กล้วย แม่จ๋า.. แม่จ๋า.. แล้วกล้วยมัน ไม่ใช่แม่ แม่คือพ่อแม่ของเรา แต่เด็กๆ ไซ้ไหม พูดถึงเรียกพ่อเรียกแม่ได้เขาก็ชื่นใจไซ้ ไซ้ไหม เขาก็ตบมือให้ นี่ก็ฝึกเรียกแม่ แม่ แล้วก็ให้กล้วยมัน มันเข้าใจว่ากล้วยคือแม่นะ ท่องจำก็เหมือนกัน ท่องจำจนเปลี่ยน มันเข้าใจความหมายผิดหมดเลย มันเข้าใจ ความหมายผิดหมด คำว่าแม่จ๋า ก็คือ กล้วย

แม่จ๋า แม่นี้มีคุณค่ามากนะเพราะเราเกิดจากแม่ แม่พระธรณีเห็นไหม ทำหน้าที่ให้ แหล่งอาหารกับเรา แม่ของเราก็ให้ชีวิตกับเราเห็นไหม เวลาลูกบวชพ่อแม่ได้ ๑๖ กับ เพราะอะไร เพราะเอาเลือดเนื้อเชื้อไขเข้าไปคำศาสนา เกิดจากไข่ของแม่ เลือดเนื้อเชื้อไข เกิดมาก็กินน้ำนมก็ดื่มน้ำเลือดของแม่ เอาเลือดเนื้อเชื้อไขไปคำศาสนา คำศาสนาได้มาก ได้น้อยก็แล้วแต่

๑๖ ก็หมายความว่าเอาเลือดเนื้อเชื้อไขเข้าไปค้ำ ให้อุณหภูมิกลับมาวข แต่อุณหภูมิมันมาจากไหน มันมาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณ พ่อแม่จะดีก็เป็นพระอรหันต์ของคุณที่ดี พ่อแม่จะเป็นคนขนาดไหน เป็นคนอย่างไรก็แล้วแต่ ก็เป็นพระอรหันต์ของคุณ พ่อแม่ก็คือพ่อแม่ มันเป็นคนเกิดไง ตอนเกิดไปคูสิเราไปตรวจเลือดตรวจดีเอ็นเอสิ ตรวจกรรมพันธุ์ของพ่อแม่หมดเลย

แต่ไปตรวจหัวใจสิไม่เหมือนเลย อภิชาติบุตร พ่อแม่เกิดมาแล้วดี ลูกเกิดมาจากพ่อแม่ดีกว่าพ่อแม่ ลูกเกิดมาแล้วเสมอพ่อแม่ ลูกเกิดมาต่ำกว่าพ่อแม่ แต่ถ้าดีเอ็นเอกรรมพันธุ์นะ เลือดพ่อเลือดแม่ตามสายป๋ยามาเป็นอย่างนั้นหมดเลย นี่เรื่องของโลกเห็นใหม่ เวลาพ่อแม่ถึงมีคุณค่ามาก ทีนี้คำว่าพ่อแม่สิ่งที่เราคิดเราศึกษากัน ทีนี้เราย้อนกลับไป แล้วเรามาจากไหนละ เรามาจากพ่อแม่

แล้วจิตใจเรามาจากไหน มาจากกรรม แล้วกรรมมันเป็นอย่างไร กรรมเป็นอย่างไร สิ่งที่เราทำมา จิตใจเราได้สร้างบุญกุศลมากน้อยขนาดไหน ถ้าเราสร้างบุญกุศลมาก ครูบาอาจารย์ท่านบอกอย่าด่วนตัดสินใจว่า เรามีอำนาจวาสนา หรือไม่มีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนามนุษย์สมบัติอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์ สิ่งนี้มันเกิดมาแล้ว มันเสมอภาคแล้ว เรามีโอกาสแล้ว

ทีนี้พอเราประพฤติปฏิบัติ เรามาค้นคว้าของเรา มาตั้งใจของเรา เราก็ไปทอดยเห็นใหม่ เห็นคนอื่นทำแล้วง่าย ยิ่งเวลาพูดนะ โทษนะ ให้อุณหภูมิมันยังโม่ นะ ปฏิบัติอย่างนั้นๆ นะ เราไปนั่งฟังอยู่นะ เราอิจฉาเขานะ ทำไมเขาปฏิบัติง่าย ทำไมเขาไปไว ทั้งๆ ที่มันโม่ มันเองพูดมันยังไม่รู้เรื่องเลยนะ แต่ให้อุณหภูมิจริงๆ ไปฟังเขา โม่ นะ โอ้ย..มันน้อยเนื้อต่ำใจนะ ทำไมเขาปฏิบัติแล้วเขาไปไกล คือ มันเข้าใจผิด มันพูดผิดๆ เพราะมันไม่รู้

มันก็ว่ามันพูด มันประพฤติปฏิบัติแล้วได้สมาธิ ได้ปัญญาของมัน ให้อุณหภูมิจะเอาความจริงไปนั่งฟังแล้วก็นั่งเสียใจ เอ..ทำไมเขาไปไกล แล้วก็จำเขานะ จะเอาตามเขานะเห็นใหม่ ทั้งๆ ที่มันโม่ มันพูดไม่จริง ให้อุณหภูมิปฏิบัติจริงอยู่ เลยทิ้งความจริงไปเอาสิ่งที่เขาโม่กันนะ จิตนิสัยคนไม่เหมือนกัน เขาจะพูดกันขนาดไหน เริ่มต้นจากพื้นฐานของจิตเขาโลเล เขาพูดของเขา เขาไม่มีหลักเกณฑ์ของเขา เขาไม่ซื่อสัตย์กับจิตใจของเขา เขาไม่ซื่อสัตย์จากข้อเท็จจริงของเขา เขาถึงพูดผิดๆ ถูกๆ

ไอ้เราเป็นคนที่มีหลักมีเกณฑ์เห็นใหม่ เรามีอำนาจวาสนานะ วุฒิภาวะเรามั่นคง เราเชื่อสัจย์ นี่คำพูดต้องเป็นความจริงทั้งหมดเลย แล้วเราไปฟังเขาพูดเห็นใหม่ วุฒิภาวะของจิตมันต่างกัน แล้วเราไปเอาคนอย่างนั้นมาเป็นหลักได้อย่างไร เราจะเอาคนเป็นหลัก เราต้องเอาศาสดา เอาครูบาอาจารย์ของเรา เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านปฏิบัติจริงรู้จริง เอาอันนั้นเป็นหลัก

แล้วเรามาปฏิบัติของเราได้หรือไม่ได้ นักกีฬาแข่งเห็นใหม่ เราเป็นตัวจริงแล้ว เรายังแข่งแพ้เขาอยู่ ประสบการณ์เรายังน้อยกว่ากิเลส กิเลสมันเหยียบย่ำ กิเลสมันคิดเรา ตกเวทีตลอดเลย ก็ตั้งใจสู้กับมัน สู้กับกิเลสนะ กิเลสของคนเห็นใหม่ มันแตกต่าง หลากหลาย จริตของคนมันก็แตกต่างหลากหลายเราก็ต้องสร้างกำลังของเรา แล้วเข้าไปต่อสู้ เข้าไปต่อสู้ ต่อสู้กับอะไร

กิเลสเป็นนามธรรม กิเลสมันอยู่ที่ไหน อะไรเป็นกิเลส กิเลสนี้เป็นนามธรรม ตัณหาความทะยานอยากน้ำล้นฝั่ง คือ อำนาจของใจ อยากได้อะไร อยู่ที่จิตนิสัย บางคนชอบอะไร อยากได้อะไรมันจะได้อย่างนั้น หลวงตาจะสอนประจำ ถ้ามันอยาก อย่าไป! ถ้ามันอยากจะทำ ไม่ทำ! ถ้าเราฝืนได้หนหนึ่ง รอบนี้มันต้องการสิ่งใดแล้วแต่ เราฝืนไม่ทำมันหนหนึ่ง ชนะหนหนึ่ง ไม่ทำจนสิ้นสุดกระบวนการแล้ว เราจะภูมิใจแล้ว อืม.. เรากี่สู้มันได้

นี่ไง นี่กิเลสอยู่ที่ไหน สู้กิเลส สู้กิเลส คือ ฝืนความชอบ ฝืนความชอบใจ ใจมันชอบต้องการสิ่งใด ไม่เอามัน เว้นไว้ เว้นไว้แต่หน้าที่การงาน ถ้าทำหน้าที่การงานต้องทำสิ่งที่ดี เพราะเราต้องมีอาชีพ เราต้องมีการงาน งานอย่างนั้นเราต้องทำ แต่เวลากิเลส ไอ้เรื่องงานส่วนเรื่องงานนะ งานไม่ยอมทำ มันอยากจะไปเที่ยววิ่งเล่นของมันเห็นใหม่ เราฝืนอย่างนั้น คือ ฝืนกิเลส

ฝืนใจเรา ฝืนความคิด ฝืนความต้องการ ต้องการปรารถนาฝืนมันฝืนกิเลส ถ้าฝืนกิเลสบ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้าเห็นใหม่ กิเลสมันจะควบคุมไม่ได้ พอควบคุมไม่ได้ มันจะทำสมาธิก็ได้ง่ายขึ้น ทำได้ดีขึ้น จากเดิมที่ไม่เคยทำสมาธิได้เลย หรือทำแล้วสู้มันไม่ได้เลย เห็นใหม่ จะแพ้ตลอด แต่เราฝืน ฝืนบ่อยๆ ครั้งเข้า ฝืนมันก็ยังไม่เป็นสมาธิหรอก แต่ฝืนมันทำให้มีกำลังมากขึ้น ใจ

มีดถ้าเราใช้บ่อยๆ เข้ามันจะไม่คม ถ้ามีดเราใช้น้อยแล้วเราหมั่นลับ หมั่นรักษามันจะคม พุทฺโธ พุทฺโธ มันลับ หมั่นรักษาให้มีดเรากม เราฝึนบ่อยๆ เข้า จนมีดเรากมนะ ถ้ามันคมมันก็ตัด กิเลสคืออะไร กิเลสคือตัณหาทะยานอยากที่มันพอใจ พอเราตัดมันบ่อยครั้งเข้าๆ มันมีจุดยื่นของมันเห็นใหม่ แล้วเวลามันพิจารณาไปนะ

ตัณหาทะยานอยากมันอยากในอะไร อยากในข้าวของ อยากในโลกธรรม ๘ มี ลากเสื่อมลากมียศเสื่อมยศ อยากให้เขาสรรเสริญนิทานา อยากอย่างนี้มันอยากมาจากไหน อยากอย่างนี้จิตใจมันอาศัยชั้น ๕ อาศัยความรู้สึกออกไปเห็นใหม่ ออกไปเพื่อแสวงหา อยู่อย่างนั้นนั่นกิเลส กิเลสเป็นนามธรรมๆ ธรรมะนี่ก็เป็นนามธรรม ธรรมะที่เป็นนามธรรม แต่ที่ผู้ปฏิบัติไปแล้วนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการอยู่ที่เขาคิชฌกูฏ ถ้าสุกรวัณณะ หลานพระสารีบุตรจะไปต่อว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า เอาตระกูลของพระสารีบุตรมาบวชทั้งหมดเห็นใหม่ ไม่พอใจสิ่งต่างๆ ไม่พอใจต่างๆ พระพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึก “วัตถุ” วัตถุใจ อารมณ์ ความรู้สึก

อารมณ์ความรู้สึกเธอก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง ถ้าสติเราทัน มีปัญญาทันขึ้นมา มันจะเห็นว่าจิตเป็นนามธรรม นามธรรมนะ ว่าสิ่งนี้เป็นนามธรรม แต่ถ้าจิตมันสงบนะ นามธรรมมันจับได้ ถ้าเธอไม่พอใจ ความไม่พอใจกับสิ่งที่ เป็นความคิด เป็นนามธรรม มันก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง ถ้าจิตมันละเอียด จิตมันสงบ มันจับความคิดได้ ความคิดอารมณ์ ความรู้สึกมันจับได้เลย

แล้วมันเอามาวิปัสสนาได้ มันแยกแยะได้ เพราะอารมณ์ความรู้สึกอย่างนี้ มันสร้างเป็นนามธรรมนี้แหละ แต่มันมีอารมณ์มีความรู้สึก จิตมันถึงจับได้ พอจับได้มันก็แผ่ขยายไป ไปยึดมันถือมัน ไปต้องการสิ่งต่างๆ เห็นใหม่ พอจิตมันจับได้ จิตมันออกมา แยกแยะ วิปัสสนาเกิดตรงนี้ ถ้าวิปัสสนาเกิดขึ้นมา มันชะล้าง ทีแรกกิเลสมันหยาบ มันก็อารมณ์ความรู้สึกมันออกไปหมดเลย

พอสติมันทันขึ้นมา มันก็ยับยั้งขึ้นมา ยับยั้งให้จิตมันเป็นอิสรภาพขึ้นมา มันมีกำลังของมันขึ้นมา พอมีกำลังขึ้นมามันเป็นเอกัคคตารมณ์มันตั้งมั่น จิตมันตั้งมั่น ศิลสมาธิ มีสมาธิ มีฐิติจิต มีจิตเดิมแท้ ว่าจิตเดิมแท้มันออกไปจับอารมณ์ความรู้สึกอย่างนี้

แล้วมันแยกแยะของมัน สิ่งที่อยู่ข้างขึ้นกับกิเลสมาเรื่อยๆ จนตัวเองยืนขึ้นมาได้ จนตัวเองมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมาเห็นใหม่

แล้วหลักตัวเองออกชำระ ออกแยกแยะ ออกหา ออกทำความเข้าใจในรอบวงของจิต ในรอบวงของใจ จิตไม่ใช่ขั้น พลังงานไม่ใช่ความคิด ความคิดมันเป็นเปลือกที่มันครอบคลุมพลังงานนี้อยู่ แล้วพอพลังงานนี้มันสงบขึ้นมา พลังงานนี้มันจับความคิดได้ พลังงานมันจะล้างตัวมันเองนะ มันล้างความคิดเห็นใหม่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สิ่งที่ตัดหาทะยานอยากอาศัยออกไปหาเหยื่อ ที่กิเลสมันใช้งานมันนะ เราใช้สติ ใช้สมาธิ ใช้ปัญญา เข้ามาซักฟอกมัน ซักฟอกมัน ถึงที่สุดเห็นใหม่ เห็นโทษไป

เวลาบอกว่าคนนั้นรังแกเรา คนนั้นทำร้ายเรา ทุกคนไม่รักเรา ทุกคนพูดอย่างนั้นหมดเลยนะ แต่เวลาตัวเองทำร้ายตัวเองมันไม่เคยเห็นนะ เวลาความคิดมันทำร้ายเรา ความคิดมันเป็นเรื่องโลกความคิดมันเป็นเรื่องสิ่งที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ถ้าพอชำระล้างอย่างนี้ พอจิตที่มันโค่นใช้ชีวิตประจำวันที่เป็นเรื่องโลก เป็นเรื่องธรรม เรื่องธรรมเห็นใหม่

ชีวิตประจำวันก็เป็นชีวิตประจำวัน แล้วสิ่งที่เป็นชีวิตประจำวันมันเกิดขึ้นมาจากไหน มันเกิดขึ้นมาจากสิ่งที่มีชีวิต เพราะเรามีชีวิตเราถึงมีชีวิตประจำวัน ถ้าเราไม่มีชีวิตชีวิตประจำวันมาจากไหน แล้วชีวิตประจำวันมาจากไหน มันมาจากจิต ถ้าจิตมันเกิดมาเป็นเรา เป็นเราแล้ว แล้วเราไปทำความสะอาดพลังงานที่มาเป็นชีวิตประจำวัน มันเข้าไปล้าง เข้าไปทำความสะอาดกันนะ

วิปัสสนา มันเกิด ปัญญา มันเกิด ถ้าปัญญา มันเกิด โลกุตตรปัญญา นี่ปัญญา ธรรมะ พระพุทธเจ้าบอกปัญญา ปัญญา พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา เพราะปัญญาอย่างนี้ ปัญญาเป็นภาวนามยปัญญาอย่างนี้ ถึงทำให้เกิดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดจากปัญญา เกิดจากปัญญาญาณ

ปัญญาที่มีสมาธิเป็นญาณเห็นใหม่ เขาว่าญาณทัสสนะ ก็คือ ทัสสนคติ ไม่ใช่! ทัสสนคติเป็นทัสสนคติของคน แต่เพราะมีสมาธิมีญาณมีความรู้ลึกซึ้งนี้ต่างหากละ ปัญญา มันถึงได้ลึกซึ้งไป เพราะมันมีญาณ คือ มีสมาธิ มีญาณ ญาณหยั่งรู้ ญาณความรู้ แล้วมีปัญหาบนญาณนั้น พอญาณนั้นมันก็ย้อนกลับเข้าไปทำลายอวิชชาในหัวใจนั้น ปัญญา มันเกิดอย่างนี้

นี่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แต่เป็นปัญญาญาณ ไม่ใช่ปัญญาสมอง ไม่ใช่ปัญญาจำ ปัญญาจำ ปัญญาสมอง นี่ปัญญาโลก ถ้าปัญญาญาณอย่างนี้เกิดขึ้นมา ๑ มั่นพุทธศาสนา ฉะนั้นเราประพฤติปฏิบัติกันแล้ว มาตามข้อเท็จจริง ใครจะไปเร็ว ใครจะไปดีขนาดไหน ก็เรื่องของเขานะเพราะคนที่ไปเร็ว กระทบกับเต่านะ กระทบมันจะไปนอนหลับอยู่ข้างหน้านะ ไอ้เต่ามันจะเข้าเส้นชัย

ไอ้เรามันทำตามความเป็นจริง จะตัวมเต็มๆ ก็ขอให้สืบขยันมันๆ ไอ้กระทบมัน โศคไปโศคมามันจะไปนอนหลับอยู่ข้างหน้า เพราะด้วยความประมาทของมัน นี่ กระทบกับเต่านะ แต่ถ้ามันเป็นกิเลส มันไม่ใช่กระทบกับเต่า มันเป็นอากาศ มันเป็นสิ่งที่ไม่มีความใดเลย เสียหายเปล่าๆ ไม่มีสิ่งใดเป็นสิ่งที่ได้ประโยชน์กับจิตดวงนั้นเลย

ถ้าประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก ทาน สีล ภาวนา ทำทาน ร้อยหนไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยพันหนไม่เท่าเกิดสมาธิหนึ่ง สมาธิร้อยพันหนไม่เท่าเกิดปัญญาหนึ่งเห็นใหม่ ทาน สีล ภาวนา สิ่งที่ทำปฏิบัติ การเกิดภาวนาขึ้นมา มันจะเกิดให้เป็นชาวปัญญา ปัญญาจะเกิดจากการภาวนา

แล้วเราก็ภาวนาอยู่ ไม่ใช่ปัญญากระทบกับเต่า มันทำให้เสียหายอย่างไร เสียหาย เพราะเป็นมิจาใจ ปัญญามันเกิดขึ้นมา คือ ปัญญาชำระล้างกิเลส ปัญญาจะเกิดขึ้นมาให้เราเข้มแข็ง ไอ้มันเกิดเป็นมิจา เกิดเป็นปัญญากิเลส กิเลสมันพาให้เป็นสายบุญสายกรรม กับเรื่องของเวรกรรมไปอีก นอกกลุ่มนอกทางไปเลย มันจะชักเข้ามาสู่สัมมาทิฐิถึงความเห็นถูกต้อง เพื่อชำระกิเลส มันก็เลยชักให้เราออกนอกกลุ่มนอกทางไปเป็นเหยื่อของเต่าของปลาไปหมดเลย นี่ใจมันถึงว่าเป็นการสูญเปล่าไป

แล้วภาวนามันสูญเปล่าได้อย่างไร ภาวนาแล้วมันต้องมีบุญนี้ ภาวนาใด ภาวนาต้องเป็นสัมมาทิฐิ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ มันภาวนาอย่างนี้ มันจะเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะเป็นปัญญาของเรา มันจะชำระกิเลสของเรา มันทำให้เราพัฒนาขึ้นมา แล้วถ้ามีปัญหาอย่างนี้ มีประสบการณ์อย่างนี้นะ จะนั่งหัวเราะนะ เวลาฟังเขาพูดนะนั่งขำ มันเรื่องเล็กๆ เอ๊ะ..ปัญญาอย่างนี้เขาก็พูดกัน

มันเป็นธรรมชาตินะ ถ้าคนไม่รู้พูดออกมา มันพูดออกด้วยความไม่รู้ มันพูดด้วยเสียงดังฟังชัดนะ แต่ไอ้คนรู้ฟังแล้วมันน่าขำนะ มันขำ.. พูดออกมามันขัดแย้งกัน ด้วยคำพูดนั้นก็ขัดแย้งกัน ทฤษฎีก็ขัดแย้งกัน ข้อเท็จจริงก็ขัดแย้งกัน ขัดแย้งกันไปหมดเลย

ทำไมคนพูดมันไม่เข้าใจ ทำไมคนพูดมันพูดออกมาได้อย่างไร แต่คนเป็นฟังแล้วเข้าใจ เพราะอะไร เพราะเขาพูดออกมาด้วยความไม่รู้

นี่พูดออกมาด้วยความไม่รู้ เราเองวุฒิภาวะนะ ถ้าเราไม่มีพื้นฐาน เราฟังไม่ออก ถ้าเรามีพื้นฐานเราจะฟังออก เราจะเห็นว่าสิ่งนั้นผิดหรือถูก ถ้าสิ่งนั้นผิดหรือถูก มันจะรู้ว่าสิ่งนั้นผิดหรือถูก มันต้องมีความผิดความถูกในใจเราก่อน เพราะใจเราเคยประสบความผิดพลาดมา ใจเราเคยโดนเหยียบขี้มา ใจเราเคยตกระกำลำบาก ตกระกำลำบากนะ

เวลาภาวนา หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ครูบาอาจารย์เรา ท่านถึงถนอมรักษาลูกศิษย์มาก เพราะท่านเองท่านทุกข์ยากมาก่อน คุณติเคินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาทั้งวันทั้งคืน มันทุกข์ใหม่ ทุกข์ทั้งนั้นนะ ในปัจจุบันเราเห็นหลวงตานะ เวลาใครอดอาหารนะ ท่านจะตัดอาหารใส่ถ้วยเล็กๆ แล้วบอกให้คนนั้นๆ เพราะอะไร เพราะท่านเคยอดอาหารมาท่านเคยทุกข์มา การอดอาหารทุกข์ใหม่ ทุกข์ เพราะอะไร เพราะทอนกำลัง ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต

ไอ้เราที่ภาวนากันไม่ได้ๆ กินอึมนอนอุ่นแล้วไปนั่งสัปหงก แต่ถ้าเราตัดมันนะ ตัดมันหิวใหม่ หิว.. พอหิวขึ้นมาพอนอนอาหารไปเรื่อยๆ นะ มันจะเหมือนเราคนเป็นไข แล้วหายจากไข คนเป็นไขแล้วหายจากไขมันจะเบามาก อาหารที่มันกินเข้าไป มันจะสะสมพลังงาน ธาตุ ๔ ธาตุมีกำลังมาก จิตมันอ่อนแอเกินไป มันจะฟื้นด้วยยาก พอเราพอนอนอาหาร ผ่อนต่างๆ จิตมันจะโล่ง มันจะมีทางออกได้ มันจะปฏิบัติได้ง่าย

การอดนอนพอนอาหารมันเป็นอุบาย มันเป็นการตัดทอนพลังงานที่มันมากเกินไป ที่จิตมันแหวกคือมันไม่ไหว ถ้าเราผ่อนขึ้นมา มันทุกข์ใหม่ ทุกข์ อดอาหารใครไม่หิว ไม่มี! แต่ แต่เราหวังผลที่มากกว่านี้ เราหวังผลจากการกระทำนั้น ฉะนั้นถ้าลงทุนด้วยความหิวแต่มันไม่ตาย หิวเราก็มีส่วนต่างๆ มีน้ำอะไรต่างๆ ประคอง ประคองให้ร่างกายนี้มันมีชีวิตไป แล้วพุทโธ พุทโธ พุทโธ สติมันนะมันจะตั้งมั่น มันจะทำได้ง่าย ใครที่นั่งสัปหงกโง่งวงนะ ลองไม่กินข้าว ๕ วัน ๑๐ วัน คุณ..มันจะง่วงใหม่ ถ้ามันง่วงคุณสิมันจะตายใหม่

อดนอนพอนอาหารมันเป็นอุบายเป็นวิธีการ แต่ครูบาอาจารย์ท่านทำมาแล้ว ท่านก็เห็นใจเห็นใหม่ เราจะบอกครูบาอาจารย์ที่ประพฤติกปฏิบัติท่านเห็นใจมากนะ เราจะต้องลงทุนลงแรงสู้กันอย่างนี้ เพราะพลังงานในตัวเราเองนี้แหละ มันกคจิตเราเอง

ขั้น ๕ ขั้น ๕ ที่กิเลสมันหายๆ ขั้น ๕ มันกดจิตไว้มันกดพลังงานไว้ เพราะขั้น ๕ มันไม่ใช่เราหรอก ถ้าเรานะ ความคิดมันจะเป็นเราตลอด เราจะนอนหลับไม่ได้เลย เวลาเราหลับ เราไม่ได้คิดอะไรเลย ความคิดมันหายไปไหน

ขั้น ๕ ไม่ใช่จิตแต่มันอาศัยจิตเกิดขึ้น สติไม่ใช่จิตแต่อาศัยจิตเกิดขึ้น กิเลสไม่ใช่จิตแต่อาศัยกุ่มจิตอยู่ อวิชชามันครอบงำหมดเลย ไม่ใช่อาศัยจิตอยู่ มันครอบงำหมดเลย แล้วย่อยๆ เลาะ ย่อยๆ แก่ ย่อยๆ ต่อสู้ ข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าลืมๆ ไปแล้วก็ เป็นพระอรหันต์ ลืมมัน ลืมกิเลสเป็นพระอรหันต์แล้ว กิเลสไม่มี ลืมมันไป ลืมกิเลสหมดเลย กิเลสไม่มี ไม่เคยมีในพุทธศาสนา

พุทธศาสนาต้องต่อสู้จริง ต้องทำจริง แล้วเราจะได้ประโยชน์จริงๆ นะ เราสู้จริง ทำจริงเพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง